

A „KELET” előfizetési díja:

Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva	
Egész évre	16 frt.
Félévre	8 „
Negyedévre	4 „
Egy hóra helyben	1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 7 kr.	

Megjelenik a „Kelet” minden nap, az ünnepeket követő napok kivételével.

Szerkesztői szállítás:

Főttér 4-ik száma havá a lap szellemi részét illető közlemények czimzandók.

AZ ÉRTÉKESEB CÍKKEK DIJZATNAK.
Kéziratok nem adnak vissza.

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

Hirdetési díjak

Hatszor hasábozott gármond sor vagy annak tere 6 kr.
Bélyegdi minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújtja kiadónival.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelik Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus den Wollzeile 36.) Hasenstein et Voigler. (Wallischgasse 10.) Rud. Mosse Publicistische Bureau Budapest. Hasenstein és Voigler hirdetés közv. irodája. (Weisz mór hirdetések felvétel irod. Bécsben Wollzeile 18. és Budapest szervitátor 5. sz.)

Nyitléri cikkek

gármond sora után 25 kr. fizetendő.

Kiadó-hivatal:

gármond sora után 25 kr. fizetendő.

POLITIKAI ES KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

A bankügy feletti tárgyalások.

Kolozsvár, 1877. okt. 26.

(B—n) Ugy látszik, mintha az ellenzék árnyalatainak már terhére lenne a reform-kérdések feletti viták higgadt és csendes folyamata s ennél fogva a legnagyobb erőmefeszítéssel készülnek a bankügyben teendő támadásra.

Mi nem akarjuk megjósolni, mi lesz a viták végeredménye, de alig hisszük, hogy utóljára is más eredményt várhatnánk, mint egy sereg függetlenséget negélyező szónok csattanós beszédeit s még több idővesztegetést, holott a tárgy tisztázására elegendő volna, ha minden árnyalatból egy pár szónok indokolná pártja nézeteit, annyival inkább, mert minután a szélső jobb ellenzék is visszavonult s ezen kérdésben nem opponál, a többi árnyalatok együtt működve sem lesznek képesek terveiket érvényre emelni.

Miután azonban a kérdés oly nagy horderejű s minután az ellenzéki képviselő urak szükségesnek tartják újból besodorni a házat a szónoklatok tömkelegébe, ám lássák, legalább nem vádolhatják a többséget azzal, hogy a kérdést megfontolatlanul korbácsolta kereszttül.

Mi itt a vidéken bár teljes mértékben óhajtik hazánk anyagi függetlenségének kivívását és fentartását, de úgy hisszük, hogy ezt erőszakkal kivinni nem lehet, hanem el fog jöni ideje ennek is, ha teljes erővel és kitartással támogatjuk most egyelőre, monarchiánk pénzügyi viszonyainak közös erővel rendezését s azután rendre érvényesítői igyekeztünk mindazon előnyöket, melyek a természetet oly bővön megajándékozta hazánkat.

Ha egyszer felemelkedtünk az anyagi jólét egy bizonyos magaslatára, a szükségsekre önként fog ajánlkozni az olcsó tőke; míg most messzebb nyújtózkodva, mint takarónk ér, okvetetlen oly nagy kamatokra kellene kölcsönt eszközölni, melyek a helyett, hogy a képzelt nyereséget meghoznák, mind beljebb süllyesztenének az adósságok örvényében.

Mi részünkről tudunk s szoktunk is győnyörködni a jól és szépen összeállított szónoklatokban; de, megvalljuk, sokkal inkább győnyörködtünk annakidején abban, a midőn a tisztelt honatyák a szónoklatok helyett a tettek mezejére lépve, bebizonyították azt, hogy a gyakorlati tettek terén is képesek mozogni.

Ezek azon okok, melyek következtében régtelen károsnak tartanók, ha országgyűlésünk újból a dictiózás mezejére engedné magát.

A „KELET” TÁRCZÁJA.

Az erdővidéki barnaszénbánya.

V.

Hosszu küzdelmébe került a bánya igazgatóságának, a míg a keleti vasutat megnyerhette vásárlójának, a vásárhelyi bank kénytelen volt egyben egy emlékirattal megtámadni a vasuti igazgatóságot; és a nyilvánosság előtt feltárni az államnak és társulatnak okozott károkat ezen olcsó és alkalmas tüzelő anyagnak mellőzése folytán. Az állam tulajdonába jutván a vonal, a társulatnak is megkönnyebbült pártfogást eszközölni a hazai iparvállalat iránt. Az előhaladásnak legnagyobb akadály a petrozsényi bánya volt, mely szintén az állam tulajdonát képezvén, érdekében állott az ott termelt anyag felhasználása. Először természetesen az erdővidéki szén a fűtők véleménye szerint egyáltalán nem volt alkalmas a vonal hajtására s a hágókon megállott vele a vonat.

Később sikerült annyit kivinni, hogy fele részben a petrozsényi szénnel keverve, használatba vették. A mint egyszer a jég meg volt törve, a baróthi szén is javulni kezdett: a fele részben petrozsényi szén leszállott egy harmadra, most már pedig egy magára is elbírja a baróthi szén a vonat és csak a hágókon alkalmazzuk egy negyed rész petrozsényit. Így történt, hogy a vonal az első hónapokban (ez évben március haváig) csak 20 ezer mázsát, azután 23 ezeret, majd havonként 30, 40, 50 és most már 60 ezer mázsát fogyaszt el. A mozdonyvezetők és fűtők természetesen most is sokat panaszkodnak a szénre, mert

gát ragadtatni s a bankkérés kelleténél több időt venne igénybe, mi aztán a többi hasonlóság sűrűsöen megoldandó reform-kérdéseket szorítaná háttérbe s azután azok megoldására nem maradna idő.

— A novemberi előléptések a „B. H.” értesülése szerint, mind a közös hadseregben, mind a honvédségnél csak a lehető legszűkebb keretben fognak mozogni. A felterjesztések már megtették.

— A törvényhatósági mérnökök intézményének megszüntetéséről szóló törvényjavaslat ugyancsak e napokban mutatott be a kormány által a törvényhozásnak, mindazonáltal a megfelelő intézkedések már korábban megtették. Nevezetesen a megyék egy részről figyelemztettek, hogy költségvetéseiket megfelelőleg tervezék, — másrészt pedig az államépítészeti hivatalok felhívták, hogy esetleges expositurákról, — tekintettel az új rendszer szerint kimaradó személyekre, — tegyenek felterjesztést. E tekintetben még nov. hó végére várható a kormány intézkedése.

A szász egyetemi közgyűlés ülései.

Nagy-Szeben, okt. 25.

Az egyetemi közgyűlés megkezdése előtt a hét bírák gyűltek össze. A tanácskozási tárgya a talmács uradalom haszonbérbeadása tárgyában f. hó 23-dikán megejtett árverezés eredménye volt.

Schneider Károly előad az eredmény el nem fogadását és újabb árverezés elrendelését indítványozza.

Dr. Pacurar a helybenhagyást indítványozza.

A hétbírák többsége az előad javaslatát fogadja el.

Több tárgy nem lévén, elnök bezárja a hét bírák közgyűlést és megnyitja a szász egyetemi közgyűlés ülést.

A f. hó 21-diki ülésről szerkesztett jegyzőkönyv olvasása és hitelesítése után:

Wittstock olvasa a vasárnapi ülésben bejelentett közleményét. Az egész „scriptum” oly selejtes és unalmas, hogy [annak közlésével a legtürelmesebb olvasó ellen is valószínű merénylet követnék el.]

Schaffendit jelenti, hogy, [ámbar a vasárnapi ülésen nem volt jelen, utólag a hetes bizottság fölrati javaslatához hozzászólhat és kívánja, hogy e nyilatkozata a jegyzőkönyvben föl legyen tüntetve.

Dr. Tincu olvassa a kisebbség részéről bétértezett munkalát a szervezési szabályrendeletek tárgyában.

nekik bizonyos százalék jár a tüzelésnél megtakarított szén után; minthogy pedig a petrozsényi szén hasonlíthatatlanul drágább, a megkímélt mennyiség után a hasznuk is nagyobb, mint a baróthi mellett.

Az állam azonban bizonyára belátta eddig, hogy a vasutjának épen derekán kapott baróthi szén ezereket kímél meg a petrozsényi felett, melynek mind előállítás, a munkadíj, valamint számára fentartott 10 mérföld piski-petrozsényi vasutvonal költsége szerfelett felcsigázta árát. Elég kézzelfogható bizonyossága ennek az, hogy a baróthi szén mázsája a vasuthoz szállítva 12 kr, míg a petrozsényi Gy.-Fehérvárt, hol a vasut átvesszi, magának az államnak mintegy 43 kr-ja kerül, holott minőség tekintetében egy áll a baróthi szén a petrozsényihez, mint 2 a 3-hoz, 2 a 3, 12 és 43, ezek eléggé beszédes számok, a melyek remélhetővé teszik, hogy a keleti vasut örök időre az Erdővidékről szerzi az erőt a futásra. Valóban, ha az államnak nem is járna ez világos hasznával, még akkor is meg kellene, hogy tegyen mindent egy most kezdeményezett és szép jövővel kecsegtető magyar iparvállalat támogatására.

De egy vasutvonal, mely évenként csak mintegy 7 százezer mázsa szén igényel, egy magában nem tarthat fenn egy akkora közszénbányát, mely már is úgy van berendezve, hogy évenként néhány millió mázsa szénet bocsásson forgalomba. A mint azonban egész iparunk, egy vállalat is felvirágzását a keleti tartományoktól várja. Romániának nincs elegendő fája, szene egyáltalán nem létezik. Az ottani vasutak és gyárak egyenesen Angliából hozatják a kőszent, kerül pedig ennek mázsája például Bukarestben 1 frt 63 kr-ba, míg az előleges számítások szerint az erdővidéki szén csak 32—35 kr-ba fog kerülni, természetesen a brassó-ploiesti vasut megnyitja után,

Előnk azon előzetes kérdésére, hogy mely követek kívánják a kisebbségi munkalát a miniszteri rendelet szammeltertásával tárgyalni? dr. Tincu és dr. Pacurar állanak föl.

Előnk: Ebből látom, hogy a többség a munkalát nem akarja tárgyalni. Én tehát a kisebbség munkalát külön jelentés, továbbá a ma átnyújtott különvélemény, ugyszintén a hetes bizottság fölrati javaslata kíséretében a miniszter utó nagyméltósága elé fogom terjeszteni.

Dr. Pacurar figyelmezteti a többséget, hogy illusorizs pártkeintetből egy a küldök mint maga az egyetem érdekeit veszélyeztetni, hogy a többség veszélyes lejtőre tévedett és visszaszavatásával a kormányt egy oetroi elrendelésére kényszeríti; fontolják tehát jól meg a többség tagjai, vajjon nem volna-e sokkal celszerűbb, ha a kisebbség javaslatát elfogadnák?

Bedeus tudtírványozza: válasszon a közgyűlés még mai délután a miniszterhez, esetleg a Felsőház indítandó két tagu küldöttséget.

Előnk: A jelen rendkívüli közgyűlés kizárólagos föladatánál a szervezési szabályrendelet kiigazítása levén kitűzve, én a megjelölt föladat keretén túl terjeszkedő ezen indítvány tárgyalását nem engedhetem meg.

A többség saját sérelmeit az én eljárásom ellen a ma átnyújtott különvéleményben bőségesen kifejtette; azt — miként előbb mondtam — föl fogom terjeszteni, de az indítvány tárgyalását nem engedhetem meg, mert ha megengedném, kötelelsemget szegném meg.

Wittstock igyekszik kimutatni, hogy az indítvány tárgyalása megengedhető.

Előnk: Ezennel a miniszter utó nagyméltóságától vett meghatalmazás alapján a közgyűlés üléseit bizonytalan időre, tudniillik a fennforgó ügynek felsőbb helyen leendő eldöntéseig elnapolom.

A HÁBORU.

Kezddök iemét a diplomatiái hajrá. Gorcsakov hercege a berlini kormányhoz egy jegyzéket intézett, melyben újból panaszkodik a genfi conventió megsértéséről a törökök által. A német kormány tehát nagy valószínűséggel újból lépéseket fog tenni a porta ellen s hihetőleg még más hatalmak diplomatiáját is megnyeri e lépésének.

Hogy azonban Berlinben figyelembe vették volna a török kormány hasonló panaszeit az oroszok ellen, arról eddig még senkinek sincs tudomása. Hogy Angliá komolyan gondolt a mediátóra, most utólag jól értesült forráshól megerősítik. Layard, konstantinápolyi angol követ sendirozta ez ügyben a török kormányt és a szultánt. Török részről tudtára adták az angol követnek, hogy a porta általában óhajlja a békét, de oly fegyver-

mi, ha lecsillapultak a keleti zavarok, bizonyosan nem fog magára sokáig várni.

Addig azonban ugyancsak a keleti vasut nagyon sokat tehetne benn a hazában e közszénbánya érdekében. Ha a szállítási árak nem lennének oly magasak, mint jelenleg, eddig is szélesebb körben tett volna az erdővidéki szén hódításokat. Csak közelebből is az alföldi vasut által a tüzelő anyagra hirdett pályázaton a keleti vasut ariffája miatt bukott meg a bánya ajánlata. Egy-két waggonnal, ha több is a szekerek száma, melyeket a locomotiv maga után von nem okoztöbbletet a napi kiadásokban, de az utána járó illeték igenis a bevételben; nem kellene tehát, hogy e hazai iparággal szemben jannyra tulkövetlöl legyen az állam, mintha külföldi iparczikkeket hozna be a hazai ipar megfojtására. Ha a szén a szállítási költségek miatt nem talál piacot, ez a hazai iparnak és a vasutnak is árt, mely nagyobb kárt vall, ha semmit sem, mintha sokat olcsón szállít.

Ezen általánosságok után most már közelebből vizsgálhatjuk az erdővidéki bánya műveit s betekinthetünk kissé azon alvilági bírodalomba, honnan e nevezetes ipari cikket a napvilágra hozták.

A keleti vasut vonatai mindennap jövet és menet Ágostonfalvától pár percznyitávolságra egy nagy faalkotmány előtt megállottak a nélkül, hogy állomást kiáltott volna a vezető s kiszállni engedték volna az utasokat. Itt vette mindig magához a vonat az abrakot érez lovai számára. Ha itt nem áll meg, nincs mi kerekét mozgásban tartsa s egyszer joga van neki is maga-magáért státiót tartani. F. év aug. hó óta csupán a barnaszén felvételéért rendszeresítve is van ez állomásnál van még egy ilyen óriás mörleg.

szünetre rá nem állhat, mely kényelmes eszközül szolgálhatna arra, hogy az orosz sereg új erősítéseket vonjon magához.

A török sajtó egyszersmind erősebben azt hangoztatja, hogy Törökországnak minden közvetítési ajánlatot visszautasítani; s egyenesen Oroszországgal alkudozni kell, ha arra kerül a dolog.

A török kormányban ez időszerint, miután látja, hogy békére gondolni sem lehet, a háboru erőlyes folytatásának gondolata az uralkodó. Kossovánál egy 30—35,000 főnyi új török hadsereg alakították, mely a szükséghez képest Szerbia, vagy Görögországgal ellen fog fölhasználni. Mig a török kormány összes tagjai így gondolkoznak, a szultán sógora, Mahmud Damat pasa kézzel-lábbal sürgeti a béke megkötését, hihetőleg azon okokból, melyeket már más ízben említettünk.

Edhem pasa nagyvezérről hírtelt, hogy állása meg van ingatva. De ellenkező látszik ki abból, hogy a szultán őt a bairám innep alkalmával magához hivatta, maga mellé a kocsiába ültette. Oly rendkívüli kitüntetés jele volt ez a szultán részéről, melyre eddig nincs példa.

Szulejman pasáról jelentik, hogy a portához egy haditervet terjesztett föl, mely mindenben megegyezik Mehemed Ali tervével, melyet Szulejman is e szerint helybenhagyott és jónak talált.

Az oláhok a plevnai rohamnál szenvedett vereség következtében most még tüzesebben folytatják agitációt, melynek czélja az oláh csapatoknak a harcztérről hazahívatala. Az oláh külügye mindazáltal oda nyilatkozott, hogy „a harcok tovább fognak folytatni.”

A plevnai újabb harcokról.

A „Daily Tel.” e következő sürgönyöket hozza:

Pera, okt. 21. A plevnai táborban levő harcztéri tudósítók ezt jelenti: Osmán pasa hadserege kitűnő állapotban van, a törökök a Grivicza felé eső pozíciókat erősen megszállva tartják. A Grivicza elöl a oroszok 20000 fővel állnak, holott nem fekszik elmetetetlenül. Tüzérségi harc gyakran folyik s olykor-olykor erős gyalogsági támadások is történtek, melyeket mindannyiszor az oroszoknak okozott nagy veszteségekkel vertek vissza a törökök.

Plevnában nagyszámu oláh egyenruha és puszka van, szökevények is gyakran érkeznek, kik azt állítják, hogy az oroszok és románok egyaránt nagy szenvedések vannak kitve a betegségektől és az éhségtől.

A törökök készülleteket tesznek, hogy a románok által megszállva tartott erdődt Grivicza közelében elfoglalják. Azért is véres csatát lehet várni.

Bécsen át jelentik a „D. T.”-nak: Az oroszok utolsó segélycsapatai egy egész hadosztály tüzérségével együtt Lengyelországból vasuton ment Romániába s okt. 16-ikán vonult át Gyurgyevon.

a szénraktár, hová felgyűl mindaz, a mit a nem messze Köpeczen tal látszó törpe hegy alól kikotornak. A raktáru nincs semmi nevezetes leírni valónk. Egy magas töltésen, melyet gyakorta meg-bolygat a háta megett folyó s gyakran kiáradó Olt, egy óriási faszú van, melyben különböző osztályok szerint halomba rakják a szenet; a raktár előtt az iparvágányu vasut húzódik el, melyből utak nyílnak a raktárba. Az iparvágányu vasut előtt mintegy két öl mélységben a keleti vasut sínei fekszenek, melyeken közzénnel felhalmazott vagy tizen waggonok állanak úgy, hogy a raktár előtt levő iparvágányu vasut apró szekereiről, bányászai nyelven: a csillékből, egyenesen az alatta álló waggonokba dobhatni és rakhatni a szenet. Legnevezetesebb a raktárnál a szénmörleg, a mely egy magában egy kis épületet foglal el. E mörleg aként van berendezve, hogy kinn a maga rendes vassínain a ház elé állított waggonakbenn a szobában megmondja súlyát. Egy óriási centimál mérő ez, melynek a föld alatt kivezetett egyik karján mozoghatóvá van téve egy egész akkora terület, mennyit a waggon elfoglal. Szerkezete olyan, mint a boltokba használt decimál mérlegek, melyeken egy kilóval tíz kilót mérnek, csakhogy ezen egy kiló 100-nak felel meg. A mörleg két nyelve egymás mellett, melyek a súly egyenlőségét mutatják, benn van a szobában s ugyanitt rakják rá az ellensúlyozó súlyokat is, csakhogy egy százdársz oly nehezett, mint a milyen súlyos az ablak előtt a waggon; a mörleg másik ágának gépezetére egy kis pince van készítve s kün a waggon alatt üres a tér. Tudtukkal az erdőlyi részeken csak a kolozsvári állomásnál van még egy ilyen óriás mörleg.

Justus.

Ez a Plevna előtti haderő létszámát 110,000 fő-re fogja emelni 600 ágyúval. Gurko tábornok a Vid folyótól nyugatra működik a gárdalovassággal. Tottleben tñok személyesen vezényli az ostromműveletek részleteit.

A törökök egy hidat és a Vid folyó bal-partján levő erdőt tartanak birtokukban, melyen át hatalmukban tartják a Sofia és Viddin felé vezető utat. Nagyon valószínű, hogy a 4-ik orosz hadtest Gurko lovasságával együtt erőszakolni fogják a Vid folyón való átkelést és blokirolni fogják az említett hidat, ekkép kiszűkítendő Plevna teljes körülfárólastát. Ezen esetben megtörténhetik, hogy a döntő csatát Osmán pasa, visszavonulási utjának megtartása végett támadó fellépéssel fogja provokálni. Ha azonban Osmán azt hiszi, hogy egy ötvenezor főnyi felmentő haderő jöhet a segítségére, akkor nyugodtan megengedheti a teljes körülfárólast, s bevárhatja a rohamot. De Tottleben nagyon jól tudja, hogy a földből készült erődökben még a 40 fontos Krupp-ágyubombák sem tehetnek nagy kárt, s ha csak ütegeit előnyösebb pozíciókra nem viheti, az erődök lövetésével nem fog célt érni s csak hiába pazarolja el a nagyszámu emberéletet. Az ostromzárnak azonban nagyobb eredményt lehet. Kicsalhatja Osmánt a nyílt térre, mely esetben túlszámu ellenséggel találja magát szemben. A Grivicza erő ellen intézett román támadást Osmán visszaverte. A törökök ellen-aknát készítettek. A románoknak nem kellett volna rohamot intézni, míg az oroszok általános rohamot nem bárároznak.

Orsova, okt. 20. Osmán pasa megerősítette Széleszt s azt 10 zászlóaljjal megszállta. E hely 18 kilométernyire fekszik Plevná mögött az Orhaniaba vezető uton s így lehetetlenné tette az orosz lovasságra nézve a kémszemlét. Hasszán pasa, ki 30 zászlóaljjal Novi-Bazárnál állt, parancsot kapott Szófiába menni. A Bosnyákorszámmuzulmánjából alakított 20 zászlóalj fele Orhaniába, másik fele a Sípába küldetett keuf segítségére.

Az oláh konzervatív párt.

Az oláh konzervatív pártnak 27 tagja e hó 18-án tanácskozást tartott Bukarestben. A tanácskozás tárgya az a kérdés volt, mily alakban kellene tiltakozást emelni a mostani kormány kalandor politikája ellen. A gyűlés egyhangulag és határozottan ellene nyilatkozott annak, hogy az oláh hadsereg a Törökország elleni háboruban továbbra is részt vegyen; valamint annak is, hogy Oláhország később közelebbi viszonya hozzássk valamely hatalommal. Azonkívül elhatároztak egy programot közé tenni, melyben Oláhország számára a teljes függetlenség mellett oly semlegességet kívánnak, melyet Európa minden nyugati hatalma biztosítson. A program kidolgozásával Boerescu és Majorescu bíztatt meg s az a jövő hét elején közzé is fog tétetni.

A párbaj és története.

— Jogtörténelmi vázlat. —

GREIF FLORIÁN

és más források után

írta:

SÁNDOR KÁLMÁN.

A napi események krónikájában a párbaj még mindig szomorúan nevezetes szerepet játszik, s még folytonosan olvasunk a párbaj által előidézt halálesetekről, habár a törvény szigoruan tiltja és különösen újabb időben, szával és tollal sokat küzdöttek ellene. Ily szivósság oka egy részt a becsület- és elégtételről való mélyen gyökerezett és azért nehezen kiirtható halfogalmak- és előítéletekben áll; másfelől azon igazságban, hogy a törvényes elégtételt a becsületében megsértettnek a sértő fél tiszteletét nem képes megszerzeni.

A párbaj minden időben a műveltségüket hangoztató magasabb körökben volt otthonos, és e körre is szorított; a nép alsóbb rétegeinél ritkán, csaknem soha sem fordult elő. Ez azon nézetből magyarázható ki és abból is eredett, hogy a társadalom magasabb rangu körei, mint a műveltség képviselői, a nép alárendelt osztályaival szemben egy különös rangtiszteletet vetek igénybe, és mindenki, a ki e kitüntetett rendhez tartozott, köteles volt rangtársai egész becsületét testénél és életénél többnek tartani.

Ha tehát valaki becsületében megsértette, úgy köteles volt elégtételt venni, s magát tisztára mosni. Hogy ez utóbbi egy párbaj által elérhető lenne, azt a mai előre haladott korban sokan kétségbe vonnák; hanem akkor hamar el-

Harcztéri sürgönyök.

A harcztéréről érkezett újabb sürgönyök a következőket jelentik:

Szoleniknél a törökök az oroszokat több órai harc után tetemes veszteséggel visszaverték. (Daily Telegr.)

A czárevics Rasgrad felé nyomul. Vanovszki 12. hadtesté Ruscsuk felé tart, Zimmermann tábornok parancsot kapott Szulejmant hátban nyugtalanítani. („Standard“.)

A porta jegyzéket küldött Rómába s panaszt emelt az olasz újságíróknak Törökországban folytatott újságlelő ellen. („N. fr. Pr.“)

Plevna előtt az oroszok redoutejai és ostrommunkálatai csak a hó végén fejezték be. Az orosz és oláh redoutek száma 21, ugyanennyi az útegeké is. („Presse.“)

Táviratok.

Zágráb, okt. 24. Az „Obzor“-ban Anonymus kijelenti, hogy a horvátok megvontak a bosnyák felkeléstől minden támogatást, mivel azt szerb cselekedetnek tekintik.

London, okt. 24. Az „Eastern Budget“ írja: Bécsbe érkezett jelentések szerint az orosz hivatalos körök hangulatáról egyelőre minden diplomatiai közvetítés sikertelen. A törökök Karsz melletti veresége növelte az oroszok reményét, hogy Bolgárországban is győzni fognak. A brit cabinet kísérletéről, hogy a portát az intervenció kérésére bírja, Bécsben semmit sem tudnak. Az valószínű, hogy Ausztria nem hagyja el rezervált álláspontját mindaddig, míg a hadakozó felek maguk nem nyilatkoztatták ki békés hajlamukat.

Konstantinápoly, okt. 24. Az „Agence Havas“ jelenti: Mukhtar pasa jelenleg Zevinben foglal állást a Soghannitól keletre. Izmail Hakki pasa oda igyekszik. Az oroszok folytatják Karsz védműveinek bombázását, melyek viszonyozzák a tüzet.

Orsova, okt. 24. A „N. fr. Presse“ jelentése: Romániából 300 vasuti munkás érkezett ide; ezek közül 120 útlelél nélkül, kiket a hatóság visszaküldött.

München, okt. 24. Scherr György érsek ma este 7 órakor meghalt; 1856. óta viselte a méltóságot.

Az osztrák kiegyezési bizottságból.

(A 80 millió adósság. Az egyezmény a nemzeti bankkal)

Bécs, október 24. A kiegyezési bizottság ma tárgyalta a kormány előterjesztését a 80 millió adósságról.

Hopfen báró elnök úgy véli, hogy ezen javaslat összefüggésben állván az egyezményvel a bizottság tagjai egyetemesen volna az általános vita folytatandó.

Giskra előadó: Az albizottság tagjai mind elismerték, hogy a 80 millió adósság lebegő adósság, és hogy nem szabad a kérdés kiegyenlítésére a külföldi választott bíróságot meghívni: meggyeztek tehát abban, hogy a kérdés az egyezményben, mely a két kormány és a bank közti kötéendő, olyformán oldandó meg, hogy az adósság törlesztése azon nyerevény részéből, és pedig 30 : 70-es arányban, történjék, melyet a két állam a bank jóvődelméből nyer.

Az albizottság továbbá azon nézetben volt, hogy a bankszabályzat és a nyolcvanmillió adósságról szóló javaslat elválatlan összefüggésben vannak és elhatározta a kiegyezési bizottságnak

hitték, sőt kétségtelennek tartották, és így honosult meg ama téves nézet, hogy a ki egy párbajra kihívást visszautasít, annak a magasabb becsületéről nincs fogalma; és így rangtartásainak tiszteletére érdemtelen lenne.

Nem lehet ez uttal feladatunk a párbajnak, s a fenti téves nézeteknek ma már jogtalanságát és helytelenségét bizonyítani, megtekintve azt már előttünk sokan, s ha a cikk végén egy két szavunk lesz is a tárgybán, minden esetre előbb, felvett tárgykörhöz képest, a párbaj előállításának történetét és további fejlődését egész a jelenkorig kívánjuk, legalább szűk keretben olvasóinknak bemutatni. E végből kissé messzi visszamenve, a régi germánokhoz kell betérnünk, mert jogintézményeikben kereshetjük és találjuk a modern párbaj gyökereit.

Utóbbi alatt az istenítéleteket értjük, mit a középkorbeliek törvényszék előtt az igazság és igaztalanság meg tudására használtak. Abban állottak, miszerint a civakodó felek egy pap jelenlétében bizonyos veszélyeknek kellett hogy magukat kitengyék, melyeket isten segélye nélkül senki sem tudott kiállni, s melyben, tévelygő hitük szerint, a felsőbb hatalmak nyilatkoztak, melyeknek van igaza: az ártatlant természet fölötti módon erősítve, a bűnöst, ha mindjárt testileg erős és gyakorlott lenne is, gyengébbé téve, a mi persze, hogy másképp történt, és a véletlen sok ártatlant ítélte el, és sok bűnöst mentett fel; mert a ki a próbánál sérülést szenvedett, arról feltételezték, hogy bűnös, nincs igaza, ha különben semmi egyéb bizonyíték nem lenne is, míg ha a próbát sérülés nélkül kiállta, ártatlannak nyilvánították, habár különben kétséges is lett volna az.

Az istenítéleteknek különféle nevei voltak; így a szentelt falat és vacsora próbái, a víz próba, a kereszt törvényszék, gyászpadí és a tör-

aszt indítványozni, hogy ez előterjesztések a házban együttesen tárgyalassanak.

Az előadó indítványozza, hogy a bizottság a 80 millió adósságról szóló tvjavaslat felett napirendre térjen.

Pretis pénzügyminiszter előadja a kormány álláspontját és így szól: A kormány ragaszkodott ahhoz, hogy Magyarországnak participálnia kell a 80 millió adósságban; el is érte, hogy Magyarország elvileg elismerte ezen kötelezettséget, bár Magyarország kijelenté, hogy fel van mentve a kötelezettség alól, mert annak idején elvállalta az államadósság egy részét.

Erre azt felelték, hogy mikor két jogi meggyőződés áll egymással szemben, nem marad hátra egyéb, mint az ügyet a külföldi bíróság elé hozni, eshetőség — ha ezek nem egyeznek meg — választott bírósághoz folyamodni. Persze azt reméltük, hogy a feltételezett végleteh nem jutunk.

Szavazáskor egyhangulag elfogadtattott az albizottság indítványa, hogy a 80 millió adósságról szóló tvjavaslat elvetessék.

Következett a részletes vita az egyezményről az osztrák és a magyar pénzügyminiszter között egyrészt és a nemzeti bankkal másrészt.

Ezen egyezmény I. §-a a kormány előterjesztése szerint fogadtattott el azon egyetlen módosítással, hogy e helyett „osztrák-magyar banktársulat“ lesz „osztrák-magyar bank.“

A II. §-nál tárgyalás alá vétetett a bankszabadság 102. §-a is. Az albizottság a 102. §. második bekezdését így ajánlja szövegezni:

„A nyerevény fennmaradó részéből ennek fele a részvényeseknek osztaléknak jut, másik fele pedig az egyezmény 2-ik §-a szerint az osztrák, illetve a magyar állam javára fordítandó.“

A II. §. második mondata az albizottság indítványa szerint elmarad, első mondata pedig így hangzanék:

„A banknyerevény azon része, mely a bankszabályzat 102. §-a értelmében az államkormányokat illeti, ezen adósság törlesztésére fordítatik és pedig 70 % az osztrák, 30 % a magyar állam számlájára.“

Herbst indítványozza, hogy a nyerevény részletek quótája a szabályzat 102. §-ában számokban fejeztessék ki, vagy az egyezmény II-ik szakaszára történjék hivatkozás, viszont a II. §. utómondata és pedig innét: 70 % e szöveg: az államkormány — elmaradjon.

Dr. Sturm a szabályzat 102. §-ának 2-dik bekezdésében meghagyandónak tartja az egyezmény II. §-ára való hivatkozást.

Hosszabb vita után névszerinti szavazás után Herbst indítványa Sturm toldalékával fogadtattott el.

A III—VII. §-ok változatlanul fogadtattak el.

A képviselőház pénzügyi bizottsága.

A pénzügyi bizottság tegnapielőtti ülésében a határörvidéki területén építendő vasutakról szóló törvényjavaslatot tárgyalta. A kormányjavaslat szerint Dályától Vinkovcig a magyar állam költségén, onnan a határörvidéki területén a fümei vasutis a határörvidéki beruházási alapról építtetnék a vasut. Hegedűs a költségtervezet előterjesztését óhajta. Lukács Béla hozzájárul Hegedűs kívánságához, annál is inkább, mert nem tudhatni, hogy vajon a magyar kincstárna nem fog-e ezen építésből teher rovatni, miután a határörvidéki beruházási alap nagyon kétes értékpapírokat is tartalmaz.

Vényszéki párbaj. — Utóbbi, melyben hitük szerint — a leggyőzött volt a vétkes, képezi alapját a mostani is divatozó párbajnak.

A szentelt falat próbája abban állott, miszerint a vádlottnak egy darab kenyert, vagy sajtot, különféle átkok és az isteni bíró felhívása mellett szájába tettek és vizsgálták, vajjon az illető erőltetés nélkül nyeli-e le és testére nem hat-e kártékonyan?

A szent vacsora próbája, különösen papoknál használtatott, az előbbihez hasonló volt, és azt hitték, hogy az Isten a „bűnös feltéves után azonnal halállal bünteti. — Mindkét esetre mérgezős következtében — példák fordulhattak elő.

A vízpróbanál a bűntényvel vádlott gyűrűt vagy követ egy üst forró vízből kellett hogy kiviegyen. Sőt nem ritkán előfordult az is, hogy lábait kezeit leköltöztve, folyó vízbe dobák. Ha a vádlott nem merült el, úgy egészen ártatlannak nyilvánították; ha pedig elmerült, úgy bűnösnek tartották és elítélték. Ez utóbbi veszélyes próba leginkább boszorkánysággal gyanúsított asszonyokra, tehát — már mai fogalmaink szerint — teljesen ártatlannak nézve használtatott a „rég jó időkben!“

A tűzet is használták, hogy hatása által a vádlott ártatlanságát vagy bűnös voltát meg tudhassák.

Es pedig vagy egy darab izó vasat kellett bizonyos távolságra vinnie, vagy mezeten lábakkal az őt szelken futnia, vagy megolajozott inggel a lágokon átszöknie.

Ha elég ügyes és gyakorlott volt a tűz sértettségét kikerülni, felmentették; ha pedig igazságának tudatában a véletlenre bízta magát, és a tűz által megsebesített, „bűnössé“ vált, és elítéltették.

(Folyt. köv.)

talmaz; miután továbbá ezen vasut kiépítése Magyarország érdekében nem sürgős és csakis a horvátok s a határörvidéki érdekében és kedvéért építtetnék ki, de a törvényjavaslatlalt egy horvátot, mint a határörvidéki nincs meglegedve, ismerni óhajtaná az indokokat, hogy miért erőszakoljon Magyarország a határörvidékre oly vasutat, mely nekik nem tetszik, s mely akár kiépül, akár nem, Magyarországnak meglehetősen mindegy?

Tiszta miniszterelnök utal arra, hogy a határörvidéki vasut csak annyiban építtetnék ki, a mennyiben az a határörvidéki külön alapról kielégülne; így a magyar kincstárna teher nem hárul. A mi a törvényjavaslat elleni elégtelenséget illeti, az egészen más indokokra vezendőt vizsgálja; az elégtelenség onnan van, mert a horvátok az építést sokkal nagyobb mértékben akarják, mint a meenyi a tvjavaslat szerint építtetnék; aztán a határörvidéki alap kezelő bizottsága maga akarván az építést végezni s azon tendenciát is nyilvánult, hogy ez a vasut ne magyar állami — hanem valami egyéb speciális vasuti vállalat legyen. — A határörvidéki egy a vasut meg van ígérve, s az agitáció ott, mely e tárgybán mind-egyre megújul, csak akkor fog véget érni, ha a határörvidéki nép látni fogja, hogy vasutja épül.

Kerkapoly a határörvidéki alap kimutatását kéri. A bizottság több tagjának felszólalása után a tárgyalás felfüggesztett mindaddig, míg a kormány a költségvetést s a határörvidéki alap állandékát kimutatja.

Ezután a függő államadósságok ellenőrzésére kiküldött bizottság jelentése tárgyalatván, elfogadtattott Somssich Pál indítványa, hogy a kormány tegyen lépéseket arra nézve, miszerint a bizottság ellenőrzési tisztségét sikeresen gyakorolhassa.

Az osztrák költségvetés 1878-ra.

Az 1878-diki költségvetés főösszmélete a következő eredményeket tünteti fel:

Szükséglet	rendes adósság	rendkívüli adósság	összeg
Legfelsőbb udvartartás	4,650.000	—	4,650.000
Ó felsegő cab. irodája	72.514	—	72.514
Birodalmi tanács	676.067	800.000	1,476.067
Birodalmi törvényszék	22.000	—	22.000
Minisztartanács	892.748	—	892.748
A közösgyi költségvetés járuléka	76,753.146	—	76,753.146
Belügyminisztérium	15,913.447	1,411.287	17,324.734
Honvéd. minisztérium	7,907.600	478.900	8,386.500
Vallás- és közoktatási minisztérium	14,510.700	2,441.247	16,951.947
Pénzügyminisztérium	69,572.353	442.692	70,015.045
Keresk. minisztérium	21,828.071	5,317.988	27,146.059
Földm. minisztérium	10,069.210	1,049.440	11,118.650
Igazságügyminisztérium	19,849.400	1,478.420	21,327.820
Legtöbb szakszék	157.000	1.000	158.000
Nyugdíj szükséglet	13,892.769	—	13,892.769
Jutalmak és segélyezések	594.000	24,364.033	24,958.033
Államadósság	100,171.527	28,281.860	128,453.387
Államadósság kezelése	774.800	—	774.800
A szükséglet összesége	358,285.652	66,061.817	424,347.469
Fedezet	rendes bevételek	rendkívüli bevételek	összeg
Minisztartanács	583.000	—	583.000
Belügyminisztérium	1,072.411	—	1,072.411
Honvéd. minisztérium	30.660	—	30.660
Vallás- és közoktatási minisztérium	5,069.756	1,014.659	6,084.415
Pénzügyminisztérium	325,739.495	4,120.500	329,859.995
Keresk. minisztérium	20,147.336	23.607	20,170.943
Földm. minisztérium	10,290.240	78.900	10,369.140
Igazságügyminisztérium	575.800	—	575.800
Nyugdíj alap	42.778	—	42.778
Jutalmak és segélyezések	—	26.578	26.578
Államadósság	—	35,076.300	35,076.300
Államadósság kezelése	17.600	—	17.600
Államjavak eladásából	—	205.000	205.000
A fedezet összesége	363,569.076	40,545.544	404,114.620

E szerint az 1878. évi deficitje 20,232.849 frtra van előirányozva. A hiány fedezésére a következő javaslatok terjesztettek elő a kormány részéről: A pénzügyminisztérium felhatalmaztatik, hogy 20.232.849 frtnyi hiányt az 1876. martius 18-diki törvény alapján engedélyezett aranybav kamatozó járadék-kölcsön kötvényeinek előadását által fedezhesse, s illetőleg, míg ez meg nem történt, a szükséges összegeket lebegő adósság útján szereze be; felhatalmaztatik továbbá, hogy a központi állampénztár pénzkészleteinek erősítése céljából 20 millió frtnyi maximális összeget a szükségeshez képest kiadandó, s legfeljebb három évre szóló adómentes 5%-os kincstári jegyek kibocsátásával szereze be.

BUKURESTI SZEMLE.

Rosetti, Bretiano-Kogalniceanó vörös miniszterek rajta vesztettek, mint az almatlopó gyerek. Törték kopasz s illetőleg szürke koponyájukat, hogy miként lehetne a „plevna“ csapdából a gloire-al jóllakott román katonaságot valami uton módon haza kapni. Tudják ők igen jól Moldva-Oláhszág történetét, hisz Kogalniceanó irt is egy histoire de la moldo-valachie-t, tudják mondandó, a történelemből, hogy mit tesz ez az oláh pórnp előtt: „Jönek a katonák.“ Előrántották tehát a régi jelszót és elkiáltották a távirat útján csak egy próbából... és lón rémülés Vercserovától Botosnig. Azonban a katonák, az az magyarok, ezuttal még otthon maradtak és a vörös miniszterek au fost prinsu cu mana in sac, mai nainte de a putea reusi, mint a fejr lap megjegyz. Probát tettek, ha valjon úgy fél-e a román pórnp a katonáktól mint századokon át, s meggyő-

zódhetek, hogy a katon a szónak még meg van az ő hatása... Mi tagadás benne, sokszor vitünk nekik segítséget tatár-török csapatok ellen, tettünk nekik vódákat, kik az első alkalomra megszegették esküjüket, ilyenkor derekasan elpáholtuk őket, s ennek az ize még ma is szájkukba van... Bretianó csufot fogott, nem birta kisütni, hogy csakugyan jönnék a katonák és így a gloireal tel román hadsereg Grivicznánál járja továbbra is azszakát. Annnyit megtudtak, hogy félnek bizony ők a magyar fegyverétől ma is, de ennél többet nem sikerült kicsalni a véletlentől. De nem lenne Rosetti méltó a jesusita kalapra, ha esze többre is nem segitené. Kisegítette. Azt süttötte ki, hogy a magyarokat a fejérek hiták be titokban az országba, a haza és nemzet ellen, érto a nemzet alatt Rosetti et Companiei. Azonban így is a fost prinsu cu mana in sac, azaz zsákba került fejk. A fejérek önszerttel utasítják vissza azt, hogy ők titokban conspirálnának magyarszabadcsapat vezérével avagy bárkivel is a hazahatárán túl s mi ezt elhiszük nekik. Abban azonban egy hajszálal nem engednek a vöröseknek, hogy a támadó háborura nem volt szüksége Romániának, s hogy abból valami uton-módon vizsgál kell rántani a natiót. Szép, de hogyan? hol kezdjék? Ezt a fejérek a vörösekre bízzák. Ti ugrottatok bele, ti lássátok.

Mi tudjuk, hogyan lehetne kiszabadulni, de nem mondjuk meg nektek. Majd elkerül a sor reánk is, aztán tudni fogjuk, hogy mit tegyünk. Mi a magyarokkal nem fogjuk íjsejgetni a nemzetet. Ily hangon foly a két párt között a tollharcz, miatt Grivicznán eltörnek az árok, lapátok és koponyák.

Az egész országot undor fogta el a támadó háboru miatt, egy két vörös lapon kívül, legio a háboru-ellenes lapok száma és valóságos forradalmi hangon beszélnek. Egy némelyik egyenesen I. Károly személye ellen, mások a miniszterek ellen mennydörögnek. A romániai forradalomtól csak is egy Plevna elleni szerencsés sikerű ostrom menthet meg. A saját egy része örültség meg, midőn az egykor a meggyilkolt Moczók példájára is hivatkozik. Mondhatná valaki, hogy csak szájhöskötés az egész. Igen, de ha mindennap ezt prédikálják, csak nem lesz ennek vége Ur-vacsoraosztás, hanem polgárháboru. A minnek magvát elhintették, annak gyümölcsét aratni fogják. „Ti vörösek mindig csak felzavartatok, beonyolítottátok az ország ügyeit. A történelem bizonygatja: ez megmondhatja, hogy mindig más egyének lőnek hivatva arra, hogy a kedélyeket lecsendesítsék, a sebeket bekötözzék.“

A haza most is meg fog szabadulni, de legyek bizonyosak, hogy nem ti általatok. „Hol találjuk meg Archimedezt, a ki szót bontsa a Bretianu által észekusztalt gomolygót? Az a férfi, a ki az eureka szót el fogja kiáltani, az nem a ti sorotokban él nemes ellenfeleink!... Ti csak költsétek milliókat s mi csak fizessünk, ontsuk vértünket s ti a gloire-ra hivatkozzatok... Oh, hogy mind ez csak nálunk történhetik meg.“ „Egyetemes moraj zug keresztül a hazán s mindenütt az elnyomott lakosok fojtott hangja hallatik.“ Tatár-török nem bántanak, a tatárokat már el is felelték, törököket is már régesrég nem láttunk.“

Ha valami csapás érne, az csak azokat érhethné kik az emberi és isteni törvényeket lábbal tapossák... Ám de ezek ma a kifosztott szerencsétlenség felett kéjelegnek. Kormányunk kereszténynek, demorat nemzeti szabadelvűnek nevezi magát. Ne feledjétek, hogyan kiálta a fejedelmi-lak előbe gyűlt nép: „Capul lui Moczók li Ureni“ a Moczók feje kell nekünk. Ivetek irhatnék le a békétlen hangu lapokból, de csak ismételném a frazisokat. Ez általános béke óhajta talán érvényesülni fog... Csaldónék, ki ezt elhinné. A vöröspárt nem reralhat, a fejr párt órája még nem ütött. A számolás leide még messze van, de eljövendő és keserves leend. A „Kajma“ templom tornyának keresztje Bukuresben lebukott... A vénasszonyok jövendőnek.

Egy érdekes esküdtzéki tárgyalás.

N.-Szeben, 1877. okt. 24.

A tegnapi esküdtzéki tárgyalásról szóló közlésemet a vádlottak kihallgatásával zártam be. Most ime közlöm röviden a vád- és védbeszédekét.

Décsi János kir. ügyész, mint közbádó egész terjedelmében fenntartja vádját mindkét vádlott ellen s kéri az esküdtteket, hogy marasztalják el azokat. A meggyőződés hevével, a hazafias felháborodás tüzevel fejtegeti, hogy az incriminált cikk minden elfogulatlan olvasójának a büntető törvénykönyv 300. §-ában körülírt vétés tényálladékát kell fölismernie. A cikk piszkolja a magyar nemzetet, piszkolja a magyar főurakat, a nemzet eme gyöngyeit, piszkolja a honvédeket. Nem igaz, hogy az incriminált cikk csak pusztá polemia volna magyar lapok ellen; Negrutu és cikkben pellengérré állítja, guny tárgyává teszi a magyar nemzetet, társadalmat, kormányt, főispánokat; igazgató olvasói törvényes intézményeink és rendeleteink ellen; egyszerűen a btkönyv 300. §-ában körülírt bűnös cselekvényt követte el, annál inkább, mivel Negrutu elismerte, hogy ő irta a cikket, Wolff pedig azt, hogy

a cikk közretételében közreműködött, következőleg a védege mind alanyilag, mind tárgyilag ba van bizonyítva.

A vádlottak védője: Strauszenburg ügyvéd erre erőködi a vádbeszéd argumentumait czáfolgatni. Fejtegetésében először is zugrókatori csúrcsavarással a 300. §-ból azt akarja kiolvasni, hogy abban nincs szó sem magyar nemzetről, sem honvédségről. Hogy Negrutu, mint a democrati-cusabb román fajhoz tartozó egyén, a magyar mágánokat nem tartja annyira a „nemzet gyöngyeinek“, ez nagyon érthető; a honvédségről pedig épen tisztelettel nyilatkozik, miután a szerző azt az ő felfogása szerint annyira kitűnő romániai hadsereggel hasonlítja össze.

Továbbá az incriminált cikk hivatalos fordítását a védő nem tartja egészen szabatosnak, mert a „cátielele“ szó a fennforgó esetben nem mint „kutya“, hanem mint „csaholó“ fordítandó.

Védbeszéde továbbli folyamában egy csomó idézetet hoz fel a védő, annak bizonyítására, hogy más lapok is, magyarok és németek, használnak az incriminált cikkben foglalt kifejezésekhez hasonló erős kitételeket; így p. o. a többek között felhozza a „Neue freie Presse“-t, mely egy cikkében Andrassy gróf „sajtó-lakájairól“ szólott; a „Tagespresse“ a csehek feliratát Akszakkoffhoz „kutya-feliratnak“ („eine hündische Adresse“) nevezte; a „Budapesti Naplap“ külügyi politikánkat „silánynak“ nevezte stb. stb.

Végül polemizba ereszkedik a kir. ügyész a sajtórendtartás 66. §-a felett s Unger osztrák miniszteről akar valamit citálni az esküdtzéki intézmény felől; a mi azonban az ügyész felszólalása következtében elmaradt. Kéri tehát védő védenéket fölmontetni a vád alól.

A vád és védelem ilyes meghallgatása után az elnök: Schedius röviden összegezi a tárgyalás menetét s az esküdtkeknek a következő kérdéseket teszi föl:

1.) Meg vannak-e győződve az esküdt urak, hogy a „Cartile sateannu!“ című folyóirat 1877. évi 6. füzetében megjelent „cátielele ungu-reaci“ szavakkal kezdődő cikk szerzője Negrutu Miklós?

2.) Meg vannak-e győződve, hogy kérdéses cikk kinyomatásában Wolff Frigyes szándékosan közreműködött?

3.) Ugy találják-e az esküdték, hogy az incriminált cikk felsőbbbségi rendelkezéseknek kigunyolás vagy becsmérlés általi lealacsonyítását s ily módon a kormány s egyes közgeoi iránti gyűlölet vagy megvetésre való felizgatást tartalmaz?

4.) Vétkesnek találják-e ennél fogva az esküdték a vád értelmében Negrutu Miklóst?

5.) Vétkesnek találják-e Wolff Frigyes? Erre az esküdték tanácskozássra vonulva vissza, vádlottakat, mint már jeleztem, egy hangulag nemvételkeseknek mondták ki.

A kir. ügyész az esküdték verdiktje ellen semmisségi panaszt jelentett be s egyuttal egy más esküdték delegálását kérte. Helyesen! Mert a szebeni esküdtzék még talán a nyit lázadókat is képes lenne, hazája, a magyar állam iránti gyűlöletből, fölmenteni.

Cato.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A magy. tud. akadémia I.-ső (nyelv- és széptndományi osztálya) tegnapielőtti délután 5 órakor rendkívüli ülést tartott, melyen a magyar helyesírás unjonan átvizsgált szabályai vételek folytatásos tárgyalás alá. A 12. §-nál a kéjtgyű mássalhangzók kettőződéséről Arany János indítványára azon módosítást tették, hogy a kéjtgyű utján támadt kettőzés eseteiben, a kéjtgyű betűk irassanak különben; tehát írható „loccsan“, „pottyan“ is helyett: „loccsan“, „pottyan“ stb. Arany László indítványára elhagyatik azon újítás, hogy a sor végén „gally-lyal“, „meny-nyel“ lenne írandó e helyett: „gally-lyal“, „meny-nyel“, ugyszinte nem „toll-lal“, hanem „toll-lal“. A 13. §. („A családnevek“) Fraknoi felszólalása folytán élénk eszmecsere ar alkalmat, s itt Arany János azon jobbitást ajánlja, hogy a most élő családok nevei irásánál a név viselőjének irás módja követendő, míg a régebbi családnevek a mai helyesírás szerint írandók, de a §. eredeti szövegezésé fogadtattott el.

„A latin szók és a latin betűket használó más nyelvek szavai“-ról Arany János a ragnak a szó testétől való elválasztása ellen tiltakozik s itt megrójjá a lapokat az ilyféle írásmódért: „Ellenőr“-ben, „Hon“-ból stb. e helyett: „Ellenőr“-ben, „Honból“, idegen nevek ragozásainál, a kötlé csak hangtorlóadás esetén használható. Az idegen személynevek lefordíthatásáról fölvetett kérdés, melyet Szily Kálmán itt óhaj formulázni, a bizottsághoz utasítatik. A komoly akadémikusoknál itt alkalmuk nyit néhány kedélyes megjegyzésre; az alkalmat nem is szalasztották el, megemlítve, mily furcsa lenne „Julius Caesarról“ beszélni „Császár Gyulát“ stb. emlegetni. A 15. §. változatlanul maradt. A 16-ik §-hoz Hunfalvy János ad be az ide

Jogi rovat.

Kivonat a „Hivatalos Értesítőből.”

— Koman Dotyiczának öz. Gúja Jünné elleni ügyében, az utóbbinak 1516 frt 18 kra becsült d. szt.-mártoni ingatlanai nov. 3-án eladtnak.

— Grün Dávidnak. Hánk Vaszília elleni ügyében, az utóbbinak 872 frt 21 kra becsült vámosgálvali ingatlanai nov. 5-én eladtnak.

— Placintár Dávid és Jakobi Jakabnak Todor István és neje elleni ügyében, az utóbbinak 744 ftra becsült m. dersei ingatlanai nov. 6-án becsáron alól is eladtnak.

— Özv. Moldován Jánosné és fiának Simon Ödön és neje elleni ügyében, az utóbbinak 10,052 ftra becsült Szilágyóti, Szásznyiresi s némai ingatlanai nov. 7-án s 9-én eladtnak.

— A topánfalvi erdőhivatalnál egy erdési állomás betöltendő.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1877. okt. 26.

— **Ö Felsőge** az apahidai gör. kath. hitközségnek, templomépítésre — a maga, valamint a császárné és királyné Ö Felsőge nevében — 180 frtnyi segélyt méltóztatott legkegyelmesebben adományozni.

— **A kolozsvári iparműtörténelmi kiállítás** érdekében Csikmegyében Mikó Mihály főispán vezetésével egy 23 tagból álló bizottság alakult azon czélból, hogy Csikmegyének műtörténelmi kincseit és ipari czélokra alkalmas nyersanyagait a kiállításon képviseltesse. E buszonhárom tagu bizottság Csik-szt.-Imrén lakó Tankó Ferencz elnöke alatt egy szűkebb körű bizottságot küldött ki, mely e hó közepén már meg is kezdte működését. Örömmel vesszük ezt tudomásul s különösen ajánljuk a tisztelt bizottságnak, hogy Csikmegyének igen nevezetes ásványi anyagai mellett, mint a milyenek a ditroi és szarhegyi márvány, különösen régi égházaira fordítsa figyelmét, s igyekezzék a püspöki rendeletre hivatkozva, megnyerni a lelkeseket az ott levő múkincek beküldésére.

— **Színházunk** derék művésztőjének: E. Kovács Gyulának jutalmajáért Várad Antal, az „Iskarióth” szerzőjének újabb műve: „Mózes” kerül színe november második felében. Várad uti kerámia is költői ihlet műve s így bizonyára ismét egy kiválóan élvezetes estére lesz kitalásunk.

— **A marhavész** mégis csak kiűtött Erdélyben s az alább közölt s. szt.-györgyi távirat szolgáljon vészjelül minden gazdának. Tegnap sz. elmondott brassyi tudósítás felvételén érkezett s elmondásakor Brassóban meg voltak győződve az ott irakról és ép je miatt meg is szüntették a zárlatot. — Kolozsvárt egy szakértő állatorvos is a vész első hírére azon meggyőződésének adott kifejezést, hogy azon háromszéki baromvások, kik először constátáltak a marhavész, eddig sohasem is láttak olyat s valószínűleg tévedtek. Mára azonban a tudósítások constátálják, hogy a vész valóban létezik, óva intünk tehát minden gazdát az elővigyázatra.

— **A marhavész**. Az 1874-ik XX-ik törvényozik értelmében megalkotandó „vészbizottság” Kolozsvár sz. kir. városa hatóságának területére megalakult és október hó 25-én délután 4 órakor tartá első ülését. 1. Polgármester Simon Elek a vészbizottságot megalakultnak nyilváníta. Tagok a következők: polgármester elnök, főkapitány Minorich Károly, Dr. Bakonyi, Dr. Mina, Dr. Szombathelyi, Weinhold és Sárosi állatorvosok; Bán István, mezői rendőrőrnök, Biró József és Bányai István, mint a polgármester által kinevezett bizalmi tagok. 2. Polgármester felolvastatja a minis-teri rendeleteket, melyekben tudtul adatik, hogy Háromszéken marhavész uralg. 3. A vészbizottság az óvintézkedések szoros megtartását elrendeli és pedig ar. 1874. XX. törvények 17—28. §-ig. 4. A 17. §. tárgyalásánál (Marhavész) határozatba ment, hogy a nélkül marha a városba nem bocsátatik. Ezen s. miatt Dr. Mina indítványára felterjesztés határozatott a minis-teriumhoz hogy a mostani rossz szokás, miszerint minden egyes marhára külön igazolvány szokott kiállítani, be-szünttetessék, és hogy a marhatulajdonos a kiindulási pontról oly igazolványt kapjon, melyben az összes marhalétszám van feljegyezve; mert meg-történhetik, hogy 80 darabbal indul el valaki és az utban abból néhány darab elődlik, azoknak igazolványát elteszi és így a vizsgálat orvos mit sem gyaníthat. 5. A marhavészre nézve határozatott, hogy a kolozsvári marhák külön helyen legyenek és pedig a tencsivár bal részén a kolozsvári, a jobb részén „az idegen marha. 6. A mézhárosokra való felügyeletnél Dr. Mina indítványa, hogy minden levágott marha belsőleg meg-szemleltesse, hosszas ellenvevésük után határozatba ment. 7. Mindezekről plakat lesz kibocsátva, melyben különösen a marhásgazdák köteleztetnek arra, hogy minden betegülési esetet azonnal a hatóságnak feljelenítsenek. 8. Végre Dr. Mina indítványa, hogy a polgármester megkéri a minis-teriumot, hogy a törvényozikket kiegészítő rendelet, mely 10064 ex 1875 sz. a. kelt, nagyobb számú példányban megküldje és hogy intézkedjék az iránt is, miszerint a rendeletet minden gazda vétel után is könnyen megszerezhesse.

— **Sepsi-Szent-Györgyről** az E. G. által vett legújabb távirati tudósítás szerint a vész állománya október 26-án reggel a következő: meg-

betegedett a külön legelőn levő marhából 48, megdögölt nyolcz, letunkóztatott 2½; október 25-én a városban is fordult elő egy betegülési esett.

— **Meghívás.** A kolozsvári tud. egy. kör vasárnap f. hó 28-ikán d. e. 11 órakor önkép-z-köri gyűlést tart, melyre a tagok és az egylet iránt érdeklődő közönség tisztelettel meghívotnak. A gyűlés tárgyai: Ferenczi Z. bírálata Schwarzcz Gyulának „Az ifjuság a társadalomban” című művére; „Népdaok”, írta Kadebó Ferencz, fel-olvassa: Csabó S.; Czákó Imre bírálata Imre L.-nak „dr. Amade L.-nak egy költeményéről” című művére. Kolozsvárt, 1877. október 26. Ár k o s i Gy. elnök. J á n o s i B. titkár.

— **Marosvásárhelyi hírek.** Rendes le-velezőnk írja tiguapról (oct. 25-éről): „Szentáru-slatunknak mint „előbbi levelemben is említém, nagy hiánya, hogy az első szerelmes, továbbá a fiatal hősnő és a szende szerepkör nincs kellő-leg betöltve. Az igazgatók a közönség méltányos kívánságát teljesíteni óhajta, e hiányos is igye-keznek — töltik telhetőleg — segíteni. Tegnap (október 24-én) egyszerre két új szereplő igyeke-zett tehetséget bemutatni s a közönség tetszését megnyerni, hogy aztán szerződtesüket is me-gnyerjék. Az első szerelmes szerepkört betöltőn Zádor Géza; a szende szerepkört képviselni ne-je Gyöngyösi Elma ígértek. Tegnap feláll-tuk arról győződött meg, hogy mindketten teljes igyekezettel, jó felfogással és meglehetősen szin-padi rutinál birnak, de a választott szerepkört kel-lőleg betölteni, nem elég erősek. Pedig hiába van a jó akarat, igyekezet és tanulmány, ha nincs meg a kellő erő azt érvényre juttatni. Zádor Gézának hangjában nincs meg az az olva-dékonyaság, az a képesség, hogy kellőleg szí-nezni tudjon vele; pedig kár érette, mert igyeke-ző, komolyan törekvő ifjú ember, a ki különben más szerepkörben talán még sokra is viheti. Zádorné legelőször is nem elég csinos szin-padi alak. Ezt feljegyezni udvariatlanság ugyan egy műkedvelőnővel szemben s azzal szemben nem is tennők, de a ki a nyilvánosságra, a szin-padra ha-tározta el magát, annak e kellekkel is kell bir-nia, vagy hiányának felelőtlenséget igazságosnak tartania. Zádorné hangja is erőteljes s példálun-nyal nagyobb színházban majdnem egészen elvész. Pedig meg van játékában az a közvetlen természetesség az érzelme-gazdagság, a mit már férjénél hiába keresnénk s épen azért, míg térje egészen hido-gen hagyta a közönséget, egyetlen tapost se arat-va, addig Zádorné nyílt jelenetben tapsviharra ragadta a közönséget. Rokonszenv és buzditás ez csupán s ha műkedvelőnővel szemben kellene ítél-letet mondanunk, teljesen meg volnának elégedve mai játékaival; így azonban a Zádor-pár szerződ-tetését csak kisegítőképen és csak addig ajánl-juk, míg jobbakkal felcserélhetnek, mert e szerep-kör tavalyi képviselői Szakállné Eichner Anna vagy Beresényiné játékaikhoz képest a Zádorné játéka s különösen hangja és alakja kielégítőnek sem mondható. A mai előadás külön-ben általán véve sem tartozott a sikerettebbek közé. Szerep nem tudás, vonatott, kedvetlen já-ték jellemezte az előadást. Legjobb volt még Ko-máromi (Baeleure abbé) és Sztupáné (Chau-teaurenard herczegnő), de már Ferenczy (Bre-tail marquis) játéka sokat vesztett hatásából rossz maszkirozása miatt. Fíával (Anatol) majdnem egy-korunk látszott s ez rontotta az illúsiót. Sztu-pa (orvos) kis szerepét jól töltötte be. Szath-máryné (Gilberte) igen modoros volt. Peyp-er Mari (Caton, parasztnő) ez este szépen játszott s az ily kisebb szerepek betöltésére alkalmasabbnak mutatta magát az éktelenül szivitozó Szöllös i-nénél, vagy a nyafogó Óvárynéknél. A vicom-tokról, lovagokról, és a nevelő intézet növendékeit személyesítők, otromba mozgásu népségről jobb ha hallgatunk. — **Öngyilkosság.** Ferencz Elek, gyergyóvidéki közhadseregbeli kővizész, egyes fogdájában, a helyi várban, a hol el volt zárva, ma reggelre virradólag nadrag szíjával felakasz-totta magát. *Argus.*

— **„A babonák könyve”,** a magyar orvosok és természetvizsgálók által 300 frt díjjal jutalmazott pályamű, írta Varga János aradi ügyvéd (Arad, 1877. A szerző tulajdona. Ára 1 frt 20 (kr.) Ezen könyv érdemlegesen megbíráltatván, egy tartalmilag, mint alkalmilag jeles, a vész-lyes babonák kiirtására és józanabb felfogás ter-jesztésére igen alkalmas könyvnek találtatott. Miért is említett művet a vallás- és közoktatásiügyi m. kir. minis-ter, iskolák és népkönyvtárak számára egy a tanfelügyelők, mint az egyházi főhatóságok utján melegen ajánlotta.

— **A lefoglalt sinek.** A „Magyar Hir-adó” által azon hir jutott a lapokba, hogy a rend-örileg lefoglalt vasuti sinek a bel- és közlekedési minis-terek rendelkezéseire feloldattak az ár alól és Or-sóvára szállítottak, hová egyelőre cimezve voltak. Illetékes helyről azon értesítést veszi az „Ellenőr”, hogy e hir alaptalan. A kérdéses sinek a kormány felfogása szerint tovább szállíthatók nem lévén: zár alól csak annyiban oldattak fel, hogy a tu-lajdonos ezéne Bácsba leendő visszaszállítás vé-gett átadattak.

— **Görgey Armin** végzetes tettének oka, csakugyan szomorú anyagi katasztrófa. Nemcsak a takarékpénztárnál fordultak elő zavarok, de a szerencsétlen férfiú mintegy 60,000 forintig hamisított váltókat. Könyvelmő századunk egy újabb megrázó képe ez. A nagyzás átká, mely menthet-

lenül sodorja az örvénybe azt, kit elvakít. Görgey Armin nem volt valami gazdag ember. Az ötve-s években, midőn birtokán visszavonulva élt, hogy gyermekeit kellő nevelésben részesíthesse, mint idős ember tette le az ügyvédi cenzurát. Fiaira sokat költött s emellett igen látogatott há-zat tartott. Ügyeinek tisztázása végett a vizsgálat erőiesen folyik, mely Kézsmárkon és környékén rendkívül igazolomban tartja a kedélyeket.

— **Egy amerikai** levelező kiutasítására Bukarestből. Thevis Károlyt, a „Newyork Times” tudósítóját Oláhországból és az oroszok által meg-szállt Dunavídkről f. hó 6-án azért utasíták ki, mert 23 évvel ezelőtt a krimi hadjárat alatt Nes-sim Bay néven török szolgálatban állt. A kiuta-sítást írásban tudatták vele s szóval annyit kö-zöltek vele, hogy sietessen elutazását, mert külön-ben személyes biztonsága is veszedelembe fog.

— **Az orleannai szűz** érdekében Monsig-nor Dupanloup tudvaleg sokat fáradozott, hogy annak a szentnek való főlvetelét kieszközölje. Az „Italia” most tudni akarja, hogy a római con-gregatio e kérdés ismételt megvizsgálása után ugy nyilatkozott, hogy Jeane d’Arc élete nélkülöz min-den érdemet, melyek e kiáltásra méltóvá ten-nék. A szűz hősiességét, mely a szentté avatásat jogcímül szerepelt, a congregatio nem tekintette elégségű oknak, s azért megtagadta tőle a tisz-telegséget és egy, mint néhány hét előtt Columbus Kristóftól.

— **Uj piros bárony** támlány- virít a fő-rendi házban pár nap óta. Nem valami minis-ter, hanem uj bibornok számára készült. Mihalo-vics zágrábi érsek fog tlni rajta, mindjárt a pri-más közvetlen szomszédságában.

— **A szalmazsák** politikai időmutató lett. Például abból, hogy orosz ügynökök most negyven ezer szalmazsákot vásárolnak össze Buda-pestben és Bécsben, azt lehet következtetni, hogy Oroszország komolyan akarja a téli háborút. Per-sze az más kérdés, hogy képes lesz-e rá.

— **„Egy székelv”** nyilvánosan figyel-mezteti az operaház építőit, hogy e nagy műn-tézet létrehozásánál legyenek figyelemmel a gyer-győ-szárhegyi márványra, melyből Issó Miklós is dolgozott, továbbá a Ditróban található „ditroit”-ra, melyet dr. Szabó József egyenest a díszkövek közé soroz s pompás színpavilóniát fogva igen alkalmas díszmunkákra, oszlopokra. Jelenleg sem e márványt, sem e ditroított nem bányászják s így vihetnének belőle annyi darabot, a mennyi tetszik, még pedig ingyen.

— **Mérgező játékszerek.** A berlini rend-őrség több hozzáérkezett panasz folytán néhány kantsuk és játékkereskedésből a kis gyermekek játékszereit szolgáló kantsuk-állatokat és babákat vétetett, s ezeket vegyelemeztette. Valamennyi meg-vizsgált példányban nagymennyiségű zinkoxid ta-láltatott (mintegy 60 százalékja a hamunak, mely a játékszer fele súlyát képezi.) Miután ezen játé-k-szerek leginkább kis gyermekek számára vásárol-tatnak, kik ezen játékszer szájukba veszik és azon rágódnak, azt szopogatják, azon veszély áll elő, hogy a zinkoxid a gyermek gyomrába jön, és an-nak egészségét veszélyezteti. — Jó volna miná-lunk is e tekintetben meggyőződést szerezni, s esetleg ezen játékszerek árulását betiltani.

— **Az angol posták köréből.** A londoni postaigazgató évi jelentéséből érdekes ada-tokat tudunk meg. Igen sokan egyszerű kereszt-kötéses hírlapokban csempésznek szivart, dobányt, inggallért, virágot, keztűt, zsebkendőt, haris-nyát, stb. — pedig a vitelbár ugy is igen oleső, s az angol posta átvész szállítás végett oly tár-gyakat is, melyeket másutt nem vesznek fel, mint p. o. szemüveget, orvosságot üvegekben, pócázot, gyíkot, kigyót. Az utóbbiak közül egy rozsol volt csomagolva s megszökött, csak nagynehezen ta-lálták meg: két gyík és egy óriási béka Liwer-poolból szerencsésen érkezett meg s adatott át a címzettnek. — Az utolsó évben 28,603 levél ta-láltatott a szekrényekben czim nélkül; ezek közül 832-ben értékpapiros vagy készpénz találtatott (25.000 frank értékben. Ezeken kívül 78.572 olyan levélbélyegyet találtak a szekrényekben, melyek rosszul levén felragasztva, leestek. Egy ban-kárhoz címzett levél — terhelve 75.000 frank-al — le nem volt ragasztva. A rozsz címzés miatt kétséssítetlen levelek száma öt millióra rug sok pénzzel és értékkel. A gyakorlott angolok is tudnak ezek szerint szórakozottak lenni.

— **„Jézust** nem keresztelték meg s nem is feszítették föl.” Ezen hangzatos czim alatt ada-ta ki nemrég egy angol pap, dr. Bartle György e tárgyra vonatkozó kutatásait. Bertle egyáltalán nem atheista, még csak nem is rationalista s e művével csak azt akarja bizonyítani, hogy a kö-zönséges fogalom Jézus életének e két lényeges mozzanatáról a biblia eredeti szövege által nincs igazolva, mert ezekből csak az tűnik ki, hogy Jé-zus öntudatosan áldozta föl magát s a keresztfe-lszítés nem okozhatta (?) halálát az ő akarata nél-kül, s hogy továbbá keresztelő szent János nem merítette be a keresztényiség alapitóját a Jordán folyóba, hanem csak fejét s lábát mosta meg. Igaz, hogy mindezen finom megkülönböztetések, melyeket szerző roppant erudícióval s theologiai lelkiismeretességgel fejteget, a nagy közönségre nézve nagy érdekűek nem lehetnek, de az angol theologusok máris sokat foglalkoznak e művel s ki tudja, nem lesz-e ezen két tétel föllállítása új felekezet szülő oka. A muszkák közt egy csoport csak

azért vált külön az anyagegyháztól, mert erefnek-ségnek tartotta, hogy a keresztet felülről kezdik vetni.

— **Olaszország** selyemtermelését illetőleg igen kedvezőtlen adatokat közöl a „Archivo di statistica”. A selyemhernyó kőr fellépte előtt pro-dukált Olaszország 3,460,000 kilogram selymet; ezen mennyiség 1875-ben 2,869,000 kg-ra, 1876-ban pedig 959,000 kilogramra süllyedt.

— **Olosóbb lesz a petroleum,** — mert az amerikai argentin confederatiohoz tartozó Jujuy állam keleti részében közel Gran-Chacohoz igen gazdag petroleum források fedeztettek fel. E for-rások csak oly gazdagok, mint a penusylvániai leggazdagabb petroleum források.

— **A newyorki „Helvetia”** beszél el a következő esetről: A minap került Zanzibár szí-getére az első hordó, mely szénolajt tartalmazott. A jó benszülötték a folyadékot uj nemű pálinká-nak nézték, s legottan hozzáfogtak a kísérlethez, hogy megnyitit ihatik az ember, míg lerészagszik tőle s a kísérlet eredménye az lett, hogy sokan halálos betegséget ittak az újmodú pálinkából.

— **Egy új csudahegyet** fedeztek föl az ultramontán lapok Meltenbuch bajorországi vá-rospan. E helyen ugyanis megjelent a szent szűz Jézussal együtt, s azóta naponként több mint 300 ember jár oda. Ott, a hol állítólag Jézus megje-lent, kis forrás bugyog elő, melyből a bucsusok edényekkel merítik a vizet. Beszólnék is sok esu-daestrol, gyógyításról. Többek közt fölemliti egyik lap, hogy egy ember harmincz évig volt beteg és azonnal meggyógyult, mihelyt a vizből ivott, egy 24 éves örlött visszanyerte esztét, egy tizenöt éves vak pedig szeme világát. A nép természet-e-sen nagyon hisz e babonás beszédnek s a fából készült kápolna már most el van lepve a sok há-lálkodó s község táblától, melyeket a szerencsés bucsusok aggattak oda.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Bérlet 27-ik szám.
Kolozsvárt, szombaton október 27-én 1877.

először DÓRA.

Színmű 5 felvonásban. Írta Sardou Victor. For-dította Huszár Imre.

SZEMÉLYEK:			
Van der Kraft	— — —	Szentgyörgyi.	
Maurillac Andre	— — —	Szacsavay.	
Favrolle	— — —	Szombathelyi.	
Tekli	— — —	Krasznai.	
Toupin	— — —	Kassai.	
Stramir	— — —	Várad.	
Godefroy	— — —	Török K.	
Lartiges	— — —	Lovász.	
Antal	— — —	Marosi.	
Le Numeaux	— — —	Hempel.	
Rio Zares marquise	— — —	Krasznainé.	
Dóra	— — —	Boér Emma.	
Zikka grófné	— — —	E. Kovács Gyuláné.	
Bariatin herczegné	— — —	Nagyné.	
Mion	— — —	Boér Hermin.	
Eva	— — —	Cséki Lina.	
Buisson	— — —	Ifj. Fehérváry.	
Kerjolen	— — —	Kövesi.	

Inasok. Történet hely: 1 felvonás Nizza, a többi Versailles.

Kezdeté pontban 7 órakor.

KÖZGAZDASÁG. Piaczok árai.

— **Szamosújvári** piaci árak 1877. okt. 22-én — Egy hectoliter tisztabuza 8 frt 40 kr, egy hectoliter elegybuza 6 frt — kr, egy hectoliter rozs 5 frt 60 kr, egy hectoliter törökbuza 5 frt 60 kr, egy hectoliter zab 2 frt 80 kr, 100 ki-logramm széna köve 3 frt 60 kr, 100 ki-logramm széna kötetlen 3 frt 40 kr, 100 kilogram-alomszalma — frt 70 kr, 100 kilogramm zsup-szalma — frt 70 kr, egy köbméter fa usztatott 3 frt — kr, egy köbméter fa száraz 4 frt — egy kilogramm marhahús 30 kr, egy kilogramm disznózsír frt 80 kr, egy hectoliter pityóka 3 frt 20 kr, egy liter borsó 10 kr, egy liter lencse 10 kr, egy liter paszuly 10 kr, egy ki-logramm konyhaliszt 22 kr, egy kilogramm hagy-ma 10 kr, egy kilogramm fokhagyma 20 kr.

— **A n.-enyedi** piaci árai 1877. okt. hó 18-ról. 1 hectoliter tisztabuza 8 frt 25 kr, rozs 5 frt 50 kr, törökbuza 5 frt — kr elegy-buza 7 frt — kr, zab 2 frt 30 kr, árpa — frt — kr, 100 kilogramm széna köve 2 frt 60 kr, kötetlen 2 frt 20 kr, alomszalma — frt 60 kr zsupszalma — frt 70 kr, egy köbméter fa kemény 2 frt 35 kr, fagygyugyertya 68 kr, egy kilgr. mar-hahús 36 kr, konyhaliszt 22 kr, rizs 40 kr, egy liter gyöngykása 30 kr, borsó 12 kr, lencse 15 kr, paszuly 7 kr, köles 21 kr, pohánka — kr, egy hectoliter burgonya 2 frt 20 kr.

— **A sz.-régeni** piaci árjegyzéke okt. 18-ról: Egy hectoliter tisztabuza 9 frt 50 — kr, elegybuza 6 frt — kr, rozs 5 frt, törökbuza 5 frt 66 kr, zab 2 frt — kr, paszuly 8 kr, pi-tyóka 2 frt — kr, 100 kilgr. széna 2 frt 50 kr, 100 kilgr. zsupszalma — frt — kr, 100 kilogr. alomszalma — frt 90 kr, egy kiló disznózsír 1 frt 60 kr, egy kiló turó — frt, — egy kiló disznó-

hus perzselt — kr, marhahús 34 kr, — köbmé-ter fa, nem usztatott 2 frt 40 kr.

A „KELET” magán-táviratai.

Feladatott **M.-Vásárhelytől** oct. 25. 5 ó. 10 p. d. u.
Érkezett Kolozsvárra oct. 25. 5 ó. 50 p. d. u.

A királyi tábla a székelyföldi fegyverszállítások ügyében tegnap tartott ülésében Baláz-y Lajost azonan-lal szabadlábba helyezni rendelte. A helyi törvényszék ezt táviratilag tudatta. A többiek vizsgálati fog-ságban maradtak. A tábla csupán a fogság ügyében hozott végzést, az ügy érdemében még nem.

Éjjel érkeztek.
Feladatott **Budapesten** okt. 26. éjjel 2 ó. 30 p.
Érkezett Kolozsvárra okt. 26. éjjel 2 ó. 40 p.

Gurko Telisnél a szófiai utban a török hadállást bevette. Akhmed Eyszi pasát, sok tisztet, 3000 kato-nát, 4 ágyut, egy lovas ezredet az oroszok elfogtak. Oroszok vesztesé-ge nagy.

A Jantránál egy kémszemle al-kalmával Leuchtenberg Sergius nagy-herczeg agyonlövetett.

Mustafa Erzerumból segélyt vitt Mukhtárnak.

Délben érkeztek.
Feladatott **Budapesten** oct. 26. d. e. 10 ó. 20 p.
Érkezett Kolozsvárra oct. 26. d. e. 11 ó. 20 p.

A szabadelvű párt tegnapi con-ferentiáján Falk kérdésére kijelen-tette Tisza, hogy valótlán Pretis ál-lítólagos nyilatkozata, mintha ő elvben elismerte volna tartozásun-kat a bankadósságban. Erre a bank-javaslat változatlanul elfogadtatott.

Az osztrák kiegyezési bizottság elvlasztá a bankügyet a vámtól.

A Nikoláj-erődöt a Sípában a törökök lövetik, egy ütegét az erőd-nek elhallgattatták.

Trefort késik Bécsben.

Legújabb.
Feladatott **Budapesten** oct. 26. 1 ó. 15 p. d. u.
Érkezett Kolozsvárra oct. 26. 1 ó. 25 p. d. u.

Sefket pasa hivatalosan jelenti, hogy Orkhaniból az oroszok Rado-mírese környékén a plevnai utat megtámadták, de visszaverettek, azonban a kozákoknak sikerült a távirát elrontani. (Ez ugyanaz a csata, melyet fennebbi táviratunk szerint az oro-szok egy nagy győzelemmel szeretnének fel-fűlni. Szerk.)

Távirati tudósítás a bécsi főzsdéről.
a budapesti árutőzsde hivatalos árjegyzé-teiről október 25-éről.

Gabona	F a j	Ára 100 kg.	
		től	ig.
		frt/kr	frt/kr
Buza	bánsági tiszavideki pestvidéki fehérmegyei bácskai	11 75	11 25
		11 10	11 70
		10 70	10 85
Rozs	magyar	7 50	7 70
Árpa	takarmány malátá	7 60	7 85
		8 20	9 30
Zab	magyar	6 70	6 80
Tengeri	bánsági másnömü	7 50	7 55
		7 40	7 50
Repce	káposzta bánsági	—	—
	magyar	—	—
Köles	—	—	—
	—	—	—
	—	—	—
	—	—	—
Szalvány (Szalvány)	buza tavaszra szállítandó Szept.—Oktre szállítan.	11	11 05
	rozsz tavaszra szállítandó	10 90	10 95
	Májusra—junira szállít.	7	15 7 20
	káposzta Aug. Szept. szál.	—	—
(ny.) zesz	bánsági Jul. Aug. szállít.	—	—
	100 liter százalékként	33	34

Távirati tudósítás a bécsi főzsdéről.
October 25-én 5 % Metaliques 66.95 frt.
Kamat 66.80 5 % Nemzeti kölcsön 74.40. frt.
Aranyjárdak 568.—. 1860 ki államkölcsön 110.25
Bankrésvények 835.—. Hitelrésvények 212.60
London 117.75. Ezüst 105.10. Cs. kir. arany 5.65. Napoleond'or 9.48 — 100 mark német értékű 58.20.
Urbéri kőtvények: Magyarországi 77.50 Te-mesi 76.50. Erdélyi 74.25. Horvátországi 85.—.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:
Békésy Károly.

Haszonbéri hirdetés.

A nagyalmási rom. kath. alapítványi uradalom mezőgazdasági birtokai, az erd. rom. kath. Status igazgatóságának irodájában (Kolosvártt) belső-tordautca 10 sz.) megtekinthető föltételek alatt

1877. december 1-ig,

ugyanott benyújtandó zárt írásbeli ajánlatokra haszonbérbe adatk.

Kolosvártt, october 23. 1877.

Az erdélyi rom. kath. igazgatótanácsból.

PÁLL SANDOR, alelnök.

Ifj. FILKER EKEK, titkár.

Pályázati hirdetés!

Beszterce-Naszódmegyében a Nagy-Sajó járásban az alábbi 2, egyenként 400 frt. évi fizetés, 60 frt. lakbér és 20 frt. irodai általánynyal rendszeresített körjegyzői és egy 220 frt. évi illetményvel javadalmazott segédjegyzői üresedésben lévő állomásokra u. m.

1.) **Felső-Sebesi.** — Felső-Sebes, Alsó-Sebes, Fris és Gledin községekből, Felső-Sebesen lakással;

2.) **Kis-Sajó.** — Kis-Sajó, Berlad, Szentivány és Nagy-Falu községekből alakult körjegyzői, Kis-Sajón lakással; és

3.) **Kis-Budaki.** — Kis-Budak, Rágla, Román-Budak, Solymos és Árdán községekből alakult körjegyzői keretben, — Román-Budak lakással — egy segédjegyzői állomásra pályázatot nyitattik.

Pályázók az 1871-ik évi XVIII. t. cz. 74 és 75-ik §-ai szerinti okmányokkal, szabályszerűen felszerelt folyamódványainak folyó 1877-ik évi november-hava 20-ik napjáig, alólított szolgabírói hivatalhoz beküldésére cenzell felhívhatnak; később beküldendő pályázatok el nem fogadhatók.

Kis-Budak, 1877. october-hó 20-kán.

A Nagy-Sajó járás szolgabírájától.

BODA SÁNDOR.

Szőlő termelőknek.

(328)

(10—*)

Borsajtók fa- és vas-alappal,
Borfejtő-gépek,
Gumi és kenderitömlők,
Szivattyus és házi-kúta,
Tűzoltó mozdony-fecskendők,
(Hydroffor) vízszűrő-gépek,
kaphatók

Walser Ferencz,

első magyar és tűzoltó-szerek gyára,
harang- és érezőtöde erdélyországi
fiók-telepe, szerelő és javító
műhelyében bel-mo-
nosteruteza 12. szám
Kolosvártt.

Minta- és képes árlapok kívánatra
beküldetnek.

Megyek-, városok-, egyleteknek különös kedvezmény.

JELES IRODALMI UJDONSÁGOK.

Stein János

könyvkereskedésében Kolozsvárt kaphatók
következő épen most megjelent új művek:

Háboru krónika.

Negyedik és ötödik füzet. Ára egy-egy füzetnek 30 kr.

ALEXANDRE DUMAS.

Bric — A — Brac.

Ára 98 kr.

PIERRE VÉRON.

Nos bons contemporains.

Ára 98 kr.

Az egyszerű és kettős könyvvitel tankönyve.

Iparosok, kiskereskedők és gyárosok számára, ugyintén a gyakorlati pályára készülő öntanítására és iskolai használatra. Karner után teljesen átdolgozta Novák Sándor. Ára 1 frt 40 kr.

Handels Geografie.

Auf Grundlage der neuesten Forschungen und Ergebnisse der Statistik von Dr. Carl Zehden. Vierte umgearbeitete Auflage. Ára 3 frt.

Lebenswege.

Von Emilie Flygare Carlén. Aus dem Schwedischen übersetzt von Emil J. Jonas. 2 kötet. Ára 2 frt 50 kr.

Die Bronzwaaren — Fabrikation.

Anleitung zur Fabrikation von Bronzwaaren aller Art. In leicht fasslicher Weise bearbeitet von Ludwig Müller. Mit 25 Abbildungen. Ára 1 frt 65 kr.

Die historische Ausstellung der k. k. Akademie der bildenden Künste in Wien 1877. Ára 2 frt.

GEORGE SAND.

Dernières pages.

Ára 2 frt 28 kr.

Meyers Handlexicon des allgemeinen Wissens,

mit technologischen und wissenschaftlichen Abbildungen und vielen Karten der Astronomie, Geographie, Geognosie, Statistik und Geschichte. Második kiadás.

Meyer általános kedvelt nagy ismeretárának e kisebb kiadása célzatos és különösen olcsósága által tűnik ki. E tömnyomatú tartalmú mű megjelen 24 füzet, vagy is 2 terjedelmes kötetben, számos térkép és egyéb műmellékletekkel. Ára egy füzetnek 32 kr. A folytatás gyorsan és pontosan kézbesítetik.

Gyakorlati örmény nyelvtan egy új tanmódszer alapján,

mely szerint örmény nyelven olvasni, írni és beszélni, a legrövidebb idő alatt alaposan megtanulhatni.

Tanodai és magánhasználatra írták: P. Verthanesz Jakutgián mechtárista és Vasady Gyula tanár. Ára 2 frt 40 kr.

Handbuch der speciellen Eisenbahn-Technik

unter Mitwirkung von Fachgenossen, herausgegeben von Edmund Heusinger von Waldegg. Fünfter Band: Bau und Betrieb der Secundär- und Tertiärbahnen. I. Hälfte. Ára 16 frt 25 kr.

Tűzoltó.

A tűzoltás és tűzoltó intézménynek elméleti és gyakorlati ismertetése, tekintettel főleg hazai viszonyainkra. Írta Adamovich Ádám, ügyvéd a komáromi tűzoltó század parancsnoka. Ára 1 frt.

Az okszerű gazdálkodás alapelvei.

Kezdő és kisbirtokosok számára. Válogatott források nyomán számos ábrával. Írta Kubinyi Lajos. Ára 1 frt 60 kr.

Angol társalgási nyelvtan, iskolai és magánhasználatra.

Dr. Gaspey Tamás tanmódja szerint, a magyar nyelvhez alkalmazta Ransbrough Zsigmond. Ára 2 frt 80 kr.

Ábrázoló mértan,

a realiskolák felső osztályai számára. Krisz Ferencztől.

Első rész: Derékszögű vetülettan.

Második rész: Árnýektan és tárlattan.

A hetedik és nyolczadik osztály számára. Ára 3 frt 20 kr.

Der Weinstock.

Praktische Anleitung zu dessen Erziehung, Schnitt und Pflege von J. B. Müller und M. Lébl. Mit 52 in den Text gedruckten Holzschnitten. Ára 1 frt 30 kr.

Handelsgeografie

auf Grundlage der neuesten Forschungen und Ergebnisse der Statistik von Dr. Carl Zehden. Vierte umgearbeitete Auflage. Ára 3 frt.

Leitfaden zur Bergbaukunde

von Dr. Albert Serlo, Berghauptmann Dritte verbesserte und bis auf die neueste Zeit ergänzte Auflage. Mit 640 in den Text gedruckten Holzschnitten und 23 lith. Tafeln. 2 kötet. Ára 19 frt 50 kr.

Leitfaden zur Bergbaukunde.

Bearbeitet von Carl Busch. I. Theil: Das baukünstlerische Schaffen. Der griechische und römische Baustil. Das Zeichnen der Säulenordnungen. Mit 430 Textabbildungen. Ára 2 frt 60 kr.

Donna Grazia

par Marc — Monnier. Ára 65 kr.

Les amours de Philippe

par Octave Feuillet. 2 kötet. Ára 1 frt 30 kr.

Le chanson du jardinier

par André Theuriot Ára 65 kr.

Az Uchatius ágyuk leírása és hatása.

A hivatalos instructio alapján. Írta Csesznák Benő m. kir. honvéd százados. Magyarász rajzokkal. Ára 1 frt 40 kr.

Jókai Mór történelmi regénytára.

A névtelen vár.

I. füzet. Egyes füzet ára 50 kr.

Spanische Novellen.

Von Fernan Caballerr. Aus dem Spanischen von Pauline Schanz. 2 kötet. Ára 2 frt 50 kr.

Handbuch des Eisenbahn-Transportdienstes.

Für Aspiranten und Beamte des Eisenbahn-Betriebsdienstes, sowie für Speditionen- und Handelshäuser. Verfasst von Carl Engelhard und Johann Chlupp. I. Band: Betriebsreglement, Personen- und Gepäcktransport. II. Band: Güter und Militärtransport. A két kötetnek ára 7 frt 50 kr.

Gesammelte kleinere Schriften und Bruchstücke

über Strafrecht, Strafprocess, Gefängniskunde, Literatur und Dogmengeschichte der Rechtslehre in Oesterreich. Von Wilh. Emil Wahlberg. II. Band. Ára 3 frt 60 kr.

Naptári jegyzék könyvecske gazdák számára 1878.

Szerkeszti Jurenák Aurél. Ára 1 frt.

Elegante Welt Notiz Kalender für 1878.

Nilson Krisztina arcképével; díszkötésben. Ára 1 frt 20 kr.

Landwirthschafts-Kalender für 1878.

Vierter Jahrgang Redigirt von Dr. Martin Wilckens. Ára csinos kötésben 1 frt 60 kr.

Határidő naptár.

Mindennemű hivatalnokok, ügyvédek, jegyzők, orvosok, gazdaszíttek, utazók és üzerek számára 1878. Ára csinos kötésben 1 frt 20 kr.

Technischer Kalender,

für Maschinen- und Hütten-Ingenieure bearbeitet von H. Fehland 1878. Ára köte 3 frt 96 kr.

Vidéki megrendelések azonnal és a legpontosabban teljesítettek utánvét mellett. Legcélzatosabb azonban a kívánt könyvek árát postautalvánnyal előre beküldeni, mely esetben a könyvek árán felül még 10 kr. küldendő a fuvarlevél és csomagolásért.

(323)

(10—12)

!NEM KELL TÖBBÉ EZÜST!

1 frt 60, 2.50, 3.80, 4.20, 5.30, 6.70 az ára egy pár elegáns asztali gyertyatartónak valódi örkre fehérnek maradó alpacca-ezüstből, a miről írásbeli kezesség vallatik.

60, 80 kr., 1 frt., 1.30, 1.50 az ára egy darab alpacca-ezüst kezégyertyatartó.

3 frt 50 kr., 4, 5, 6 az ára 6 pár kés és villának alpacca-ezüst fogantyúval valódi angol aczéll pengével.

1 frt 95 kr., 2.25, 2.45, 3.10, 4. — az ára 6 darab alpacca-ezüst evőkanálnak.

70, 90 kr., 1 frt 10 kr., 1.50, 2. — az ára 6 darab alpacca-ezüst kávéskanálnak.

1 frt. —, 1.45, 1.90, 3.40, 4. — az ára egy masszív alpacca-ezüst levesmerő-kanálnak.

60, 80 kr., 1 frt 10 kr., 1.50, 1.95 az ára egy masszív alpacca-ezüst tejmerő-kanálnak.

60, 80 kr., 1 frt — az ára egy alpacca-ezüst bors-szelenczének.

70, 95 kr., 1 frt 40, 2. —, az ára egy alpacca-ezüst sötartónak kristály csészével.

1 frt 70 kr. 1.85, 2. — az ára 6 darab alpacca-ezüst tojásphárnak.

2 frt., 3, 4, 5.20, 6.30 az ára egy alpacca-ezüst csukor-szelenczének, masszív finom munka.

Mindenesen tárgyak örkre fehérnek maradása iránt írásbelileg vállaltatik kezesség.

Cím: Metallwaaren Fabrik

Blau & Mann, Bécs, Babenbergerstrasse

Nro 1.

Vidéki megrendelések pontosan utánvét mellett.

(40—100)

Betegek számára

(171)

Betegek számára

(171)

Betegek számára

(171)

Betegek számára

(171)

Betegek számára

(171)

Betegek számára

(171)

Betegek számára

(171)

Betegek számára

(171)

Betegek számára

(171)

Betegek számára

(171)

Betegek számára

(171)

Betegek számára

(171)

Betegek számára

(171)

Betegek számára

(171)

Betegek számára

(171)

Betegek számára

(171)

Betegek számára

(171)

Betegek számára

(171)

Betegek számára

(171)

Betegek számára

(171)

Betegek számára

(171)

Betegek számára

(171)

Betegek számára

(171)

Betegek számára

(171)

Betegek számára

(171)

Betegek számára

(171)

Betegek számára

(171)

Betegek számára

(171)

Betegek számára

(171)

(110)

Az 8 felső

Ferencz József

király által

szabad. valódi

ARGANUM

a patkányok, házi és mezei

egerek, vakondok- és csótányok

kiirtására, melyet után kontárkodnak,

de hamisítatlanul kapható: Kolozsvárt: Bokros Ádám, Maros-Vásárhelyt: Fogarasi J. Demeter, Segesvárt: Mieselbacher J. B.

Ára 1 nagy szelenczének 1 frt.

(110)

Az 8 felső

Ferencz József

király által

szabad. valódi

ARGANUM

a patkányok, házi és mezei

egerek, vakondok- és csótányok

kiirtására, melyet után kontárkodnak,

de hamisítatlanul kapható: Kolozsvárt: Bokros Ádám, Maros-Vásárhelyt: Fogarasi J. Demeter, Segesvárt: Mieselbacher J. B.

Ára 1 nagy szelenczének 1 frt.

(110)

Az 8 felső

Ferencz József

király által

szabad. valódi

ARGANUM

a patkányok, házi és mezei

egerek, vakondok- és csótányok

kiirtására, melyet után kontárkodnak,

de hamisítatlanul kapható: Kolozsvárt: Bokros Ádám, Maros-Vásárhelyt: Fogarasi J. Demeter, Segesvárt: Mieselbacher J. B.

Ára 1 nagy szelenczének 1 frt.

(110)

Az 8 felső

Ferencz József

király által

szabad. valódi

ARGANUM

a patkányok, házi és mezei

egerek, vakondok- és csótányok

kiirtására, melyet után kontárkodnak,

de hamisítatlanul kapható: Kolozsvárt: Bokros Ádám, Maros-Vásárhelyt: Fogarasi J. Demeter, Segesvárt: Mieselbacher J. B.

Ára 1 nagy szelenczének 1 frt.

(110)